

INDICATORFICHE INDICATOR D FYSIEKE VRIJHEIDSBEPERKING

DOELSTELLING

Het meten van het gebruik van vrijheidsbeperkende maatregelen per bewoner. Hiermee willen we de woonzorgcentra wensibiliseren over het zorgvuldig inzetten van fysieke vrijheidsbeperking en het belang van fixatie-arme zorg.

Opgelet: er zijn 2 registratieperiodes voor deze indicator voorzien. Alle wzc doorlopen beide registratieperiodes voor deze indicator.

DEFINITIE FYSIEKE VRIJHEIDSBEPERKENDE MAATREGEL

Definitie fysieke vrijheidsbeperkende maatregel:

Onder een vrijheidsbeperkende maatregel wordt verstaan elke handelingsmethode, materiaal of uitrusting aan of in de buurt van het lichaam van de bewoner die deze niet gemakkelijk kan verwijderen en die de bewegingsvrijheid van of de normale toegang tot het lichaam beperkt (Evans & Strumpf, 1989).

Het gaat om **elke reden** van de fysieke vrijheidsbeperkende maatregel, ongeacht dus de motivatie tot gebruik ervan. Het gaat om **elke tijdsspanne** van de fysieke vrijheidsbeperkende maatregel.

Zodra een van de maatregelen voldoet aan bovenstaande definitie (bewegingsvrijheid/toegang tot lichaam is beperkt en bewoner kan het niet makkelijk verwijderen), beschouwen we het als feitelijke fysieke vrijheidsbeperking en telt het mee voor deze indicator.

Voor deze indicator bakenen we dit af tot een lijst met negen middelen.

1. Beddekken of onrusthekken (driekwart tot de gehele lengte van het bed)
2. Voorzettafel
3. Gekantelde geriatrische zetel of diepe stoel waaruit men niet kan rechtstaan. Hierbij rekenen we ook de zitschalen of andere stoelen waarbij de bewoner zelf niet kan rechtstaan.
4. Verpleegdeken
5. Trappelzak
6. Plukpyjama of andere vrijheidsbeperkende kledij
7. Gordel, toegepast in de zetel en/of toegepast in bed (elk type gordel die de vrijheid beperkt en waarbij de bewoner het niet gemakkelijk zelf kan verwijderen).
8. Polsband
9. Enkelband

Fysieke fixatie overdag: van zodra de bewoner opstaat tot de bewoner gaat slapen.

Fysieke fixatie 's nachts: van zodra de bewoner gaat slapen voor de nachtrust tot de bewoners in de ochtend opstaat.

FORMULES**WZC geven teller en noemer apart door op e-loket (en niet de percentages).****VIKZ berekent het percentage adhv deze formules.**

$$D4 = \frac{\text{Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren minstens 1 van de 9 middelen tot fysieke fixatie toegepast kreeg tijdens de drie – dagen – telling}}{\text{Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was in het WZC tijdens de drie – dagen – telling}} * 100$$

$$D5 = \frac{\text{Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren minstens 1 van de 9 middelen tot fysieke fixatie toegepast kreeg tijdens de drie – dagen – telling}}{\text{Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was in het WZC tijdens de drie – dagen – telling}} * 100$$

$$D6 = \frac{\text{Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren het bedhekken toegepast kreeg tijdens de drie – dagen – telling}}{\text{Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was in het WZC tijdens de drie – dagen – telling}} * 100$$

$$D7 = \frac{\text{Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren het bedhekken toegepast kreeg tijdens de drie – dagen – telling}}{\text{Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was in het WZC tijdens de drie – dagen – telling}} * 100$$

$$D8 = \frac{\text{Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren een gordel (in zetel en/of bed) toegepast kreeg tijdens de drie – dagen – telling}}{\text{Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was in het WZC tijdens de drie – dagen – telling}} * 100$$

$$D9 = \frac{\text{Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren een gordel (in zetel en/of bed) toegepast kreeg tijdens de drie – dagen – telling}}{\text{Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was in het WZC tijdens de drie – dagen – telling}} * 100$$

WIE WEL EN NIET INCLUDEREN?

Elke bewoner die ALLE drie de dagen aanwezig is in het woonzorgcentrum tijdens de vooropgestelde registratieperiodes wordt geobserveerd en telt mee voor deze indicator. Hierbij is dus minstens één verblijfsdag gefactureerd aan het RIZIV. Bewoners in kortverblijf tellen niet mee.

MEETPROTOCOL

We voorzien 2 registratieperiodes:

- Registratieperiode 1 gaat door op 14 – 15 – 16 maart 2023.
- Registratieperiode 2 gaat door op 13 – 14 – 15 september 2023.

Alle wzc doorlopen beide registratieperiodes voor deze indicator

Praktische aanpak voor meting:

Gebruik voor de telling per bewoner onderstaande registratiedocumenten, bijvoorbeeld in Excel:

Naam bewoner = ...	14 maart overdag	14 maart 's nachts	15 maart overdag	15 maart 's nachts	16 maart overdag	16 maart 's nachts
Bewoner is aanwezig?						
Gebruik bedhekken						
Gebruik voorzettafel						
Gebruik gekantelde geriatrische zetel of diepe stoel						
Gebruik verpleegdeken						
Gebruik trappelzak						
Gebruik plukpyjama of vrijheidsbeperkende kledij						
Gebruik gordel in zetel						
Gebruik gordel in bed						
Gebruik polsband						
Gebruik enkelband						
Minstens 1 middel van de bovenstaande is gebruikt						

Naam bewoner = ...	13 sept overdag	13 sept 's nachts	14 sept overdag	14 sept 's nachts	15 sept overdag	15 sept 's nachts
Bewoner is aanwezig?						
Gebruik bedhekken						
Gebruik voorzettafel						
Gebruik gekantelde geriatrische zetel of diepe stoel						
Gebruik verpleegdeken						
Gebruik trappelzak						
Gebruik plukpyjama of vrijheidsbeperkende kledij						
Gebruik gordel in zetel						
Gebruik gordel in bed						
Gebruik polsband						
Gebruik enkelband						
Minstens 1 middel van de bovenstaande is gebruikt						

Berekening teller en noemer:

Teller: Tel per bewoner voor elke registratieperiode:

- Was de bewoner ALLE drie de dagen aanwezig in het woonzorgcentrum?
- Heeft de bewoner overdag minstens 1 van de 9 fysieke fixatiemiddelen toegepast gekregen?
- Heeft de bewoner 's nachts minstens 1 van de 9 fysieke fixatiemiddelen toegepast gekregen?
- Heeft de bewoner overdag het bedhekken toegepast gekregen?
- Heeft de bewoner 's nachts het bedhekken toegepast gekregen?
- Heeft de bewoner overdag de gordel (in zetel en/of bed) toegepast gekregen?
- Heeft de bewoner 's nachts de gordel (in zetel en /of bed) toegepast gekregen?

Noemer: Bepaal de som over de aanwezige bewoners (alle drie de dagen aanwezig) per registratieperiode.

REGISTRATIEVRAGEN KWALITEITSFORMULIER E-LOKET

In te sturen op kwaliteitsformulier deel 1 tegen 31 juli 2023

- Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren minstens 1 van de 9 middelen tot fysieke fixatie toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in maart? (teller indicator D4)
- Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren minstens 1 van de 9 middelen tot fysieke fixatie toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in maart? (teller indicator D5)

- Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren het beddekken toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in maart? (teller indicator D6)
- Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren het beddekken toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in maart? (teller indicator D7)
- Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren een gordel (in zetel en/of bed) toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in maart? (teller indicator D8)
- Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren een gordel (in zetel en/of bed) toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in maart? (teller indicator D9)
- Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was tijdens de drie-dagen-telling in maart (noemer indicatoren D4 tot en met D9)

In te sturen op kwaliteitsformulier deel 2 tegen 31 januari 2024

- Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren minstens 1 van de 9 middelen tot fysieke fixatie toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in september? (teller indicator D4)
- Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren minstens 1 van de 9 middelen tot fysieke fixatie toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in september? (teller indicator D5)
- Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren het beddekken toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in september? (teller indicator D6)
- Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren het beddekken toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in september? (teller indicator D7)
- Aantal bewoners dat overdag één of meerdere keren een gordel (in zetel en/of bed) toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in september? (teller indicator D8)
- Aantal bewoners dat 's nachts één of meerdere keren een gordel (in zetel en/of bed) toegepast kreeg tijdens de drie-dagen-telling in september? (teller indicator D9)
- Totaal aantal bewoners dat alle drie de dagen aanwezig was tijdens de drie-dagen-telling in september (noemer indicatoren D4 tot en met D9)

FEEDBACK EN BENCHMARKING

<https://www.zorgkwaliteit.be/woonzorgcentra>

MET DE RESULTATEN WERKEN AAN KWALITEITSVERBETERING

http://www.vilans.nl/docs/producten/Alternatievenbundel_vrijheidsbeperking_2014.pdf

